

ningerne og Jorden — jeg skal saaledes nævne Fraugde Præstegaard i Fyen; hvor Gaarden eies efter en ældre Fundation og Jorden efter en nyere privat Fundation; andre Steder er det Modsatte Tilfældet; der eies Jorden ifølge en ældre Fundation og Bygningerne ifølge den nyere private, hvad der f. Ex. er Tilfældet ved Dværndrup, medens igjen det Samme som ved Fraugde er Tilfældet ved den jydskke Præstegaard Evedrup og vistnok det slyenske Præstekald Skamby. Saaledes er der overhovedet en Række af Sognekald, hvor der ikke er samme Eiendomsret til Bygninger og Jorden. Disse Banfæligheeder vil Loven ved Præstegaardenes Salg løbe Hovedet imod, og de maa da senere ordnes ved særlig Lov. Men overfor dette Punkt om Salget af Præstegaardene, som jeg saa haardt beklager ikke igjen udførligt at kunne gaa ind paa, skal jeg dog endnu som ved 2den Behandling udtale mig paany imod, at man sælger Præstegaardene uden at paalægge dem nogensomhelst Arvesæsteafgift til lignende Udgifter i Fremtiden. Det er jo nemlig, som man vil se af et af Bilagene til Betænkningen ifjor over Fæsteloven, saa, at der af enkelte slyenske Behnsbesiddere af Præstegaardsjord er blevet oprettet nye Bøndergaarde, endog en paa 6 Edr. Hartkorn. Naar man paalægger en Arvesæsteafgift, opnaar man derimod i alt Fald, at Præstegaardsjorden gaar over som Arvesæstejord, ellers vil man meget let risikere, at en stor Del af Landets Præstegaarde ville gaa over til at blive nye Fæstegaarde. Der er ogsaa andre Former, som i Dyens Stift skulle være blevne benyttede, idet man har faaet Fæstetvang lagt over paa Præstegaardsjord, afløst den fra anden Fæstejord, som man derpaa har gjort derved til gammel Herregaardsjord og draget ind under Herregaarden. Jeg tror altsaa ingenlunde, at en Afgift af den Art paa Præstegaardene vil bringe dem ind i et Brugsforhold, som ikke vil have dette Things Sympathi, men jeg er temmelig vis paa, at lægger man ikke en Afgift paa Præstegaardene, vil man opnaa, at flere Godseiere, som kjøbe al den Jord, de kunne overkomme, trofast ville vedblive i det Spor, de have begyndt i, at kjøbe af Præstegaardsjord. Men det, hvorfor

jeg, hvis Lovforslaget bliver vedtaget enten i den ene eller den anden noget beslægtede Stikelse, alligevel for Diebliffet kan slutte mig til et Forslag som det af Mindretallet, uagtet jeg tror, at Sagen tilsidst vil finde sin Afgjorelse paa en tredje, helt anden Maade end det nærværende Forslag saavel af Flertallet som af Mindretallet, er det, at jeg mener, at ikke Folkethinget, at ikke Rigsdagen, at ikke jeg og alle Andre ved at modsætte os et Forslag som det af Mindretallet skulle give os selv overfor Dygavens Banfælighehed det Paastud, at vi ikke skulde kunne gennemføre Grundlovens Princip om, at Religionsfundsene skulle styre sig selv, paa Grund af Lønningsforhold, paa Grund af Eiendomsforhold, der først maa løses. Derfor er jeg villig til at gaa ind paa Indvømmelser i Lønningsforholdet, som jeg ikke efter mit kirkelige, ja, jeg vil sige mit kristelige Standpunkt vilde gaa ind paa ved andre Kirkeforhold, og heller ikke efter Religionsfundenes hele Stillings ifølge Grundloven vil være berettiget til. I mine Dine var det dog langt bedre at sige: de kirkelige Indtægter og Lønninger ere, om man saa vil, dobbelt for store, nu tage vi det Halve bort, og derpaa lade vi Kirken ordne sig med det andet Halve under vor Kontrol og Statsmagtens Tilsyn. Det Princip kunde jeg forstaa. Det var ogsaa det Princip, der blev fulgt ved Reformationen ved den da foregaaede store Forandring, da man tog en Del af de kirkelige Midler bort og stadfæstede de andre; vel gav man i Tidens Løb Størstedelen af de øvrige Midler, man tog, tilbage igjen, og derved har man jo i høj Grad paa mangfoldige Maader styrket Videnskaben her i Landet i de Aarhundreder, som ere siden forløbne. Men det maa man dog huske paa som en Hovedsag, at i hele den følgende Tid fra Reformationen har Kongedømmet og siden Souveræniteten med uhyre Kraft værnet om, at Alt, hvad der var givet til gudeligt Brug, især ved Henlæggelse til Præstegaarde og Præsters Lønning, ogsaa blev anvendt dertil, om de end ved Kirkenes Eiendom fra ældre Tid arvede ganske etendommelige Brugsforhold, og det er jo dog klart, at den nuværende Lovgivningsmagt, efter at have modtaget Sagen uden Forandring ved Grundloven,